

**Liceum Ogólnokształcące
im. Władysława Jagiełły
w Ząbkowicach Śl.**

**SZKOLNY PROGRAM
DORADZTWA
ZAWODOWEGO**

Obowiązujące akty prawne dotyczące udzielania uczniom pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003r.w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno -pedagogicznej-w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. nr 11poz. 114).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół wprowadzające funkcjonowanie wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, realizowanego we współpracy z poradniami psychologiczno-zawodowymi.
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 13 czerwca 2003r.w sprawie rodzajów, organizacji oraz sposobu działania publicznych placówek kształcenia ustawicznego, w tym publicznych ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego (Dz. U. z 2003 r. nr 132 poz. 1225)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, 1000, 1290 i 1669)

GŁÓWNE CELE PROGRAMU

- przygotowanie młodzieży liceum do podjęcia decyzji o dalszym kształceniu i przyszłej aktywności zawodowej,
- wyposażenie uczniów w umiejętności służące podejmowaniu właściwych decyzji życiowych,
- pomoc uczniom w określeniu własnych predyspozycji i zainteresowań,
- przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- gromadzenie informacji dotyczących trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia,
- pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu,
- współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego,
- współpraca z przedstawicielami szkół wyższych i grup zawodowych.

ZADANIA:

1. Udzielanie pomocy uczniom w osiągnięciu umiejętności podejmowania decyzji o wyborze kierunku dalszego kształcenia i zawodu .
2. Wyzwalanie aktywności uczniów w kierunku samopoznania i samooceny.
3. Modyfikacja samooceny w przypadku , gdy odbiega ona od realnych możliwości (zawyżona lub zaniżona).
4. Pomoc uczniom w pogłębianiu wiedzy o interesujących ich zawodach.
5. Kształtowanie odpowiedzialności za własny rozwój .
6. Uświadomienie uczniom konieczności konfrontowania obecnego stanu wiedzy i swoich możliwościach z aktualnymi trendami na rynku pracy.
7. WYROBIENIE W UCZNIACH POZYTYWNYCH POSTAW WOBEC PRACY.
8. Współdziałanie z rodzicami w realizacji powyższych zadań.
9. Gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej (o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o zasadach rekrutacyjnych szkół wyższych) w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych.

SZCZEGÓŁOWE CELE PROGRAMU

1.Wyrobiecie w uczniach pozytywnych postaw wobec pracy.

2.Poznawanie własnych zasobów. Uczeń:

- sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy ("portfolio");
- określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

3.Świat zawodów i rynek pracy. Uczeń:

- analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa --pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej;
- sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;

- charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

4. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie. Uczeń

- korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, poza formalnego i nieformalnego;
- określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

5. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych. Uczeń:

- ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- sporządza indywidualny plan działania - planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

ZADANIA SKIEROWANE DO RODZICÓW PRZEZ WYCHOWAWCÓW, DORADCĘ ZAWODOWEGO, PEDAGOGA SZKOLNEGO

- Dostarczenie informacji o zawodach, aktualnych trendach na rynku pracy;
- Dostarczenie wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, preferowanych wartościach, zdolnościach, zainteresowaniach, o mocnych i słabych stronach;
- Zapoznanie rodziców z ofertą edukacyjną szkół wyższych i możliwościami dalszego kształcenia;
- Prezentacja założeń pracy informacyjno –doradczej szkoły na rzecz uczniów.
- Uświadomienie rodzicom ich wpływu na decyzje edukacyjno-zawodowe ich dzieci - rodzic jako pierwszy doradca zawodowy swego dziecka.
- Konsultacje z rodzicami uczniów, którzy mają różnorodne problemy.

ZADANIA DORADCY ZAWODOWEGO SKIEROWANE DO NAUCZYCIELI

- Uświadomienie nauczycielom konieczności wplatania w treści przedmiotowe tematyki z zakresu orientacji zawodowej;
- Pomoc nauczycielom w realizacji tematów z zakresu problematyki wyboru zawodu i możliwości kształcenia w ramach lekcji przedmiotowych;
- Wypracowanie materiałów pomocniczych do prowadzenia zajęć z orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych i spotkaniach z rodzicami.

PORADNICTWO GRUPOWE

Tematyka zajęć realizowana jest w ramach przedmiotu podstaw przedsiębiorczości, jak również w zakresie materiału poszczególnych przedmiotów oraz na godzinach do dyspozycji wychowawcy.

PORADNICTWO INDYWIDUALNE

1. Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom.
2. Kierowanie uczniów w szczególnych przypadkach do specjalistów.
3. Dodatkowe konsultacje dla uczniów z orzeczeniami o potrzebach kształcenia indywidualnego.

WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI POZASZKOLNYMI WSPOMAGAJĄCYMI ORIENTACJĘ EDUKACYJNO-ZAWODOWĄ

1. Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna.
2. Powiatowy Urząd Pracy.
3. Wyjazdy na uczelnie wyższe, zapoznanie z ofertą edukacyjną, zajęcia na poszczególnych kierunkach, min. Politechnika, Uniwersytet SWPS.

WSPÓŁPRACA Z RADĄ PEDAGOGICZNĄ

1. Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.
2. Określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki.
3. Realizacja działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej.

**PRZYKŁADOWA TEMATYKA ZAWODOZNAWCZA
DO REALIZACJI W RAMACH 10 GODZIN W CZTEROLETNIM CYKLU NAUCZANIA
PRZEZ SZKOLNEGO DORADCĘ ZAWODOWEGO**

KLASA I -Uczeń poznaje siebie

Materiał nauczania	Cele edukacyjne zajęć	Osiągnięcia uczniów
<p>Temat: Samopoznanie</p> <p>1. Predyspozycje wymagane przy wykonywaniu różnych zawodów.</p> <p>2. Moje słabe i mocne strony – jak je wykorzystać?</p> <p>3. Style uczenia się – jak efektywnie wykorzystać czas.</p> <p>4. Identyfikacja własnych talentów, zainteresowań i zdolności.</p>	<p>Uczeń poznaje swoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -zainteresowania, -uzdolnienia, -umiejętności, -mocne i słabe strony. - swój temperament. -analizuje własny potencjał pod kątem planowania dalszej kariery. <p>Rozwijanie poczucia własnej wartości. Znaczenie pozytywnego myślenia i samoakceptacji.</p>	<p>Uczeń potrafi określić swoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -zainteresowania, -uzdolnienia, -mocne strony i planować sposoby ich rozwijania, -słabe strony i planować sposoby radzenia sobie z nimi, -wyjaśnić znaczenie pozytywnego myślenia i samoakceptacji w swoim życiu. <p>Uczeń potrafi przeanalizować własny potencjał pod kątem planowania dalszej kariery.</p>
<p>Temat: Kształtowanie samego siebie.</p> <p>1.Cechy osobowości.</p> <p>2.Temperament i cechy charakteru.</p> <p>3.Cechy osobowości człowieka przedsiębiorczego.</p> <p>4.Znaczenie cech osobowości w wyborze szkoły i zawodu.</p> <p>5.Metody pracy nad poprawą wybranych cech charakteru</p> <p>6.Motywacja-jak motywować siebie i innych?</p> <p>7. Praca w zespole – definiowanie własnej roli w grupie.</p>	<p>Uczeń poznaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -cechy poszczególnych typów temperamentu, -własną osobowość, -typ swojego temperamentu, -wymagania odnośnie cech charakteru i temperamentu dla poszczególnych grup zawodowych, -cechy osobowości człowieka przedsiębiorczego, - metody pracy nad rozwojem cech osobowości, -metody motywowania siebie i innych, -role pełnione w grupie. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -określić swoje cechy, -określić typ swojego temperamentu, - wymienić cechy osobowości człowieka przedsiębiorczego, -analizować przydatność cech swojego charakteru i temperamentu w poszczególnych grupach zawodowych, -wiedzieć nad którymi z jego cech charakteru musi popracować, - identyfikować swoją pozycję w grupie, -podjąć próbę walki ze swoimi wadami, -w wybranych sytuacjach motywować do działania siebie i innych.

KLASA II – Świat zawodów ,rynek pracy, aktywne poszukiwanie pracy

Materiał nauczania	Cele edukacyjne zajęć	Osiągnięcia uczniów
<p>Temat: Rynek pracy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definicja rynku pracy. 2. Popyt i podaż na rynku pracy. 3. Podmioty występujące na rynku pracy. 4. Lokalny rynek pracy. 5. Instytucje wspomagające proces poszukiwania pracy. 6. Analiza rynku pracy. 7. Praca w Unii Europejskiej 	<p>Uczeń poznaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podstawowe definicje związane z rynkiem pracy, - podstawowe grupy zawodowe, - podmioty występujące na rynku pracy, - sytuację gospodarczą w regionie, - lokalny rynek pracy, - instytucje wspomagające proces poszukiwania pracy. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozróżnić podmioty występujące na rynku pracy, - zdefiniować pojęcie rynek pracy, - rozpoznawać i analizować najważniejsze aspekty sytuacji gospodarczej w regionie, - wymienić podstawowe grupy zawodowe, - scharakteryzować lokalny rynek pracy, - wskazać źródła informacji o potencjalnych pracodawcach, - identyfikować lokalne i regionalne instytucje wspomagające proces poszukiwania pracy.
<p>Temat: Klasyfikacja zawodów</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rodzaje klasyfikacji zawodów. 2. Cechy charakterystyczne zawodów z różnych grup. 3. Informacje ogólne o poszczególnych zawodach, warunki i środowisko pracy, zadania i czynności, wymagania psychofizyczne zawodu, przeciwwskazania zdrowotne. 	<p>Uczeń poznaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - różne klasyfikacje zawodów i specjalności, - warunki i środowisko pracy w danym zawodzie, - zadania i czynności w danym zawodzie, - wymagania psychofizyczne w danym zawodzie, - przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania danego zawodu. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić zawody z różnych grup - scharakteryzować warunki i środowisko pracy w danym zawodzie, - omówić zadania i czynności wykonywane w danym zawodzie, - omówić wymagania psychofizyczne w danym zawodzie, - omówić przeciwwskazania zdrowotne w danym zawodzie.

KLASA III- Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Materiał nauczania	Cele edukacyjne zajęć	Osiągnięcia uczniów
<p>Temat: Licealista co dalej? 1. Wybór przedmiotów maturalnych a wybór przyszłej uczelni. 2. Wybór ścieżki edukacyjnej. 3. Kierunki studiów, rekrutacja - gdzie znaleźć informacje. 4. Analiza ofert edukacyjnych uczelni wyższych.</p>	<p>Uczeń poznaje: - zasady rekrutacji na uczelni wyższe, - oferty edukacyjne uczelni, - instytucje świadczące pomoc przy wyborze ścieżki kształcenia.</p>	<p>Uczeń potrafi: - wskazać możliwości kontynuowania nauki, - analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania swojej wiedzy i umiejętności, - analizować ofertę edukacyjną.</p>
<p>Temat: Jaki wybrać zawód? 1. Ścieżki kształcenia różnych zawodów. 2. Instytucje wspierające w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. 3. Szanse zatrudnienia - możliwości awansu i zarobki.</p>	<p>Uczeń poznaje: - ścieżki kształcenia w kierunku danego zawodu, - instytucje świadczące pomoc przy wyborze zawodu, - szanse zatrudnienia w danym zawodzie, - krajowy i europejski system kwalifikacji zawodowej.</p>	<p>Uczeń potrafi: - omówić ścieżki kształcenia w danym zawodzie, - scharakteryzować szanse zatrudnienia w danym zawodzie, - analizować swoje preferencje w kontekście poznanych zawodów, - analizować możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji.</p>
<p>Temat: Uczymy się przez całe życie. 1. Kształcenie formalne i nieformalne 2. Kształcenie ustawiczne, przez całe życie. 3. Korzyści z uczenia się i doskonalenia przez całe życie. 4. Pasja a sukces zawodowy.</p>	<p>Uczeń poznaje: - możliwości kształcenia formalnego, poza formalnego i nieformalnego, - zapotrzebowanie na zawody przyszłości, - korzyści z uczenia się i doskonalenia przez całe życie, - historię wybranych osób, które osiągnęły sukces zawodowy.</p>	<p>Uczeń potrafi: - korzystać ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, poza formalnego i nieformalnego; - określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym; - wskazać przykłady osób, które osiągnęły sukces zawodowy.</p>

KLASA IV– Planowanie dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej

Materiał nauczania	Cele edukacyjne zajęć	Osiągnięcia uczniów
<p>Temat: Podejmowanie decyzji.</p> <p>1. Proces podejmowania decyzji.</p> <p>2. Bariery przy podejmowaniu decyzji.</p> <p>3. Rola informacji w procesie podejmowania decyzji.</p> <p>4. Praca z kwestionariuszem zainteresowań zawodowych dla licealistów.</p>	<p>Uczeń poznaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proces podejmowania decyzji, - formy podejmowania decyzji, - bariery procesu podejmowania decyzji, - różne źródła pozyskiwania informacji. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzować proces podejmowania decyzji, - omówić formy podejmowania decyzji, - wymienić bariery racjonalności decyzji, - wskazać wady i zalety decyzji indywidualnych i grupowych, - podać przykłady decyzji racjonalnych i nieracjonalnych, - wymienić i scharakteryzować cechy użytecznej informacji, - omówić różne źródła pozyskiwania informacji.
<p>Temat: Trendy na rynku pracy.</p> <p>1. Rynek pracy w przyszłości i jego zawody.</p> <p>2. Formy aktywności na rynku pracy.</p> <p>3. Zawody przyszłości.</p>	<p>Uczeń poznaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - specyfikę lokalnego rynku pracy i analizuje zmiany na nim zachodzące, - formy aktywności zawodowej na rynku pracy, - podstawowe zasady samozatrudnienia, - zawody, które będą rozwijały się w przyszłości. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówić sytuację na lokalnym rynku pracy, - omówić formy aktywności zawodowej na rynku pracy, - przedstawić podstawowe zasady samozatrudnienia, - scharakteryzować zawody, które będą rozwijały się w przyszłości.
<p>Temat: Decyzje zawodowe</p> <p>1. Wybór zawodu a rynek pracy, środowisko społeczne, rozwój techniki, globalizacja.</p> <p>2. Planowanie ścieżki kariery szkolnej i zawodowej.</p> <p>3. Media i technologie informacyjne, jako źródło pozyskiwania informacji o rynku pracy.</p> <p>4. Aktualna sytuacja na rynku pracy - czy nasze poglądy i zainteresowania decydują o miejscu pracy (test o predyspozycjach zawodowych).</p>	<p>Uczeń poznaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czynniki warunkujące trafną decyzję zawodową i edukacyjną, - istotę procesu wyboru zawodu i planowania swojej przyszłości, - potrzebę realnego oceniania swoich możliwości, celów i wartości, - sposób planowania własnej ścieżki kariery szkolnej i zawodowej. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzyć listę czynników od których zależy wybór zawodu, - aktywnie uczestniczyć w procesie wybierania zawodu i planowania dalszego kształcenia, - podjąć próbę oceny swoich preferencji w aspekcie wyboru szkoły i zawodu.

**PRZYKŁADOWA TEMATYKA ZAWODOZNAWCZA
W KLASACH I- IV NA GODZINACH DO DYSPOZYCJI WYCHOWAWCY**

KLASA I -Uczeń poznaje siebie

Materiał nauczania	Cele edukacyjne zajęć	Osiągnięcia uczniów
<p>Temat: Zachowania asertywne i empatia. 1. Zachowania asertywne jako forma: -wyrażania swoich uczuć, przekonań i myśli, -budowania właściwych relacji. 2. Empatia a inteligencja emocjonalna między ludźmi.</p>	<p>Uczeń poznaje: -zasady zachowań asertywnych, -wpływ zachowań asertywnych na budowanie właściwych relacji między ludźmi, -obszary, w których potrafi zachowywać się asertywnie, -obszary, w których nie potrafi zachowywać się asertywnie, -co to empatia.</p>	<p>Uczeń potrafi: -określić obszary, w których potrafi zachowywać się asertywnie, -określić obszary, w których nie potrafi zachowywać się asertywnie, -dobrać sposób asertywnego zachowania do wybranych sytuacji, -uzasadnić, że asertywne zachowanie ułatwia budowanie właściwych relacji między ludźmi.</p>
<p>Temat: Wybrane zagadnienia komunikacji interpersonalnej. 1. Efektywne porozumiewanie się. 2. Techniki komunikacji werbalnej i niewerbalnej. 3. Bariery utrudniające skuteczne komunikowanie się oraz ich pokonywanie. 4. Komunikowanie się i negocjowanie. 5. Sposoby autoprezentacji.</p>	<p>Uczeń poznaje: -zasady efektywnego porozumiewania się, -rodzaje czynników utrudniających porozumiewania się, -techniki komunikacji werbalnej i niewerbalnej, -zasady autoprezentacji, -techniki negocjacji i rozwiązywania sporów.</p>	<p>Uczeń potrafi: -efektywnie komunikować się, -rozpoznawać czynniki utrudniające komunikację i usuwać je, -dokonać autoprezentacji, -przedstawić informacje o sobie w taki sposób, aby jak najlepiej się zaprezentować, -poprowadzić negocjacje i podejmować próby rozwiązania sporów.</p>
<p>Temat: Kształtowanie samego siebie. 1. Moje cechy i temperament. 2. Analiza swoich mocnych i słabych stron. 3. Jak motywować siebie i innych?.</p>	<p>Uczeń poznaje: - metody pracy nad rozwojem cech osobowości, -metody motywowania siebie i innych, -role pełnione w grupie.</p>	<p>Uczeń potrafi: -określić swoje cechy, -wskazać swoje mocne i słabe strony, - identyfikować swoją pozycję w grupie, -podjąć próbę walki ze swoimi wadami, -w wybranych sytuacjach motywować do działania siebie i innych.</p>

KLASA II –Rynek pracy, aktywne poszukiwanie pracy

Materiał nauczania	Cele edukacyjne zajęć	Osiągnięcia uczniów
Temat: Ścieżki kształcenia różnych zawodów	Uczeń poznaje: -ścieżki kształcenia w kierunku danego zawodu, -szanse zatrudnienia w danym zawodzie.	Uczeń potrafi: -omówić ścieżki kształcenia w danym zawodzie, -scharakteryzować szanse zatrudnienia w danym zawodzie, - zanalizować swoje preferencje w kontekście poznanych zawodów
Temat: Klasyfikacja zawodów.	Uczeń poznaje: -zadania i czynności w danym zawodzie, -wymagania psychofizyczne w danym zawodzie, -przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania danego zawodu,	Uczeń potrafi omówić: - wymagania psychofizyczne w danym zawodzie, - przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania danego zawodu, - zadania i czynności wykonywane w danym zawodzie
Temat: Rynek pracy 1. Aktywne poszukiwanie pracy. 2. Instytucje wspomagające proces poszukiwania pracy.	Uczeń poznaje: -instytucje wspomagające proces poszukiwania pracy, -aktywne metody poszukiwania pracy.	Uczeń potrafi: -wyszukiwać oferty pracy, korzystając z aktywnych metod, -wskazać źródła informacji o potencjalnych pracodawcach, -identyfikować lokalne i regionalne instytucje wspomagające proces poszukiwania pracy.

KLASA III –Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Materiał nauczania	Cele edukacyjne zajęć	Osiągnięcia uczniów
<p>Temat: System edukacji formalny i nieformalny.</p> <p>1. Przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole.</p> <p>2. Mobilność edukacyjna i zawodowa.</p> <p>3. Kształtowanie postawy doskonalenia się przez całe życie.</p>	<p>Uczeń poznaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -różnorodne drogi edukacyjne prowadzące do wybranych zawodów, - co to jest mobilność edukacyjna i zawodowa, - jak przygotować plan własnego rozwoju i kariery zawodowej. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazać różnorodne drogi edukacyjnych do wybranego zawodu, -przygotować plan własnego rozwoju i kariery zawodowej. -zna system edukacji (formalny i pozaformalny), -potrafi wyszukiwać i przetwarzać informacje o formach i placówkach kształcenia i sposobach przekwalifikowania -potrafi planować własny rozwój zawodowy.
<p>Temat: Jaką szkołę wybrać.</p> <p>1.Wybór ścieżki edukacyjnej.</p> <p>2.Kierunki studiów.</p> <p>3.Rekrutacja - gdzie znaleźć informacje.</p> <p>4.Analiza ofert edukacyjnych uczelni wyższych.</p>	<p>Uczeń poznaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ścieżki dalszego kształcenia, -instytucje świadczące pomoc przy wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej, -interesujące go kierunki studiów. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazać możliwości kontynuowania nauki, -analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania swojej wiedzy i umiejętności, -analizować ofertę edukacyjną.
<p>Temat: Trendy na rynku pracy.</p> <p>1.Rynek pracy w przyszłości i jego zawody.</p> <p>2.Formy aktywności na rynku pracy.</p> <p>3. Zawody przyszłości.</p>	<p>Uczeń poznaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -czynniki warunkujące trafną decyzję zawodową i edukacyjną, -istotę procesu wyboru zawodu i planowania swojej przyszłości, -potrzebę realnego oceniania swoich możliwości, celów i wartości, -sposób planowania własnej ścieżki kariery szkolnej i zawodowej. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -stworzyć listę czynników od których zależy wybór zawodu, -aktywnie uczestniczyć w procesie wybierania zawodu i planowania dalszego kształcenia, -podjąć próbę oceny swoich preferencji w aspekcie wyboru szkoły i zawodu.

KLASA IV- Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Materiał nauczania	Cele edukacyjne zajęć	Osiągnięcia uczniów
<p>Temat: Rynek pracy XXI wieku. 1. Informacje na temat instytucji rynku pracy działających w regionie oraz innych instytucji wspierających absolwenta w wejściu na rynek pracy. 2. Oczekiwania pracodawców. 3. Branże i zawody przyszłości.</p>	<p>Uczeń poznaje: - zawody które będą rozwijały się w przyszłości. - przyczyny powstawania nowych zawodów na rynku pracy - oczekiwania współczesnych pracodawców - podstawowe informacje na temat instytucji rynku pracy - branże i zawody rozwojowe (przyszłościowe)</p>	<p>Uczeń potrafi: - scharakteryzować zawody, które będą rozwijały się w przyszłości. - wyszukać informacje na temat instytucji wspierających absolwentów w wejściu na rynek pracy, - wyszukiwać informacji na temat trendów na rynku pracy.</p>
<p>Temat: Planowanie ścieżki kariery szkolnej i zawodowej. 1. Świadomość konieczności podnoszenia i uzupełniania kwalifikacji przez całe życie 2. Pasja a sukces zawodowy.</p>	<p>Uczeń poznaje: - istotę procesu wyboru zawodu i planowania swojej przyszłości, - sposób planowania własnej ścieżki kariery szkolnej i zawodowej. - przykłady osób, które połączyły swoje zainteresowania z życiem zawodowym</p>	<p>Uczeń : - podejmuje próbę planowania kariery edukacyjnej i zawodowej - ocenia swoje preferencje w aspekcie wyboru szkoły i zawodu.</p>
<p>Temat: Decyzje zawodowe 1. Wybór zawodu a rynek pracy, środowisko społeczne, rozwój techniki, globalizacja. 2. Media i technologie informacyjne jako źródło pozyskiwania informacji o rynku pracy. 3. Aktualna sytuacja na rynku pracy - czy nasze poglądy i zainteresowania decydują o miejscu pracy(test o predyspozycjach zawodowych).</p>	<p>Uczeń poznaje: - czynniki warunkujące trafną decyzję zawodową i edukacyjną, - potrzebę realnego oceniania swoich możliwości, celów i wartości.</p>	<p>Uczeń potrafi: - stworzyć listę czynników od których zależy wybór zawodu, - aktywnie uczestniczyć w procesie wybierania zawodu i planowania dalszego kształcenia, - ocenić swoje preferencje w aspekcie wyboru szkoły i zawodu.</p>

**TEMATY ZAWODOZNASTWA I PORADNICTWA ZAWODOWEGO W TREŚCIACH PODSTAWY
PROGRAMOWEJ POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW
Do wykorzystania i zrealizowania na zajęciach.**

PRZEDMIOT	TEMAT
język polski	<ol style="list-style-type: none"> 1.W poszukiwaniu prawdy o sobie -Król Edyp 2.Dylematy moralne Makbeta. 3.Etos zawodu lekarza w utworach: Dżuma A. Camusa, Zdążyć przed Panem Bogiem H. Krall. 4.Losy S. Wokulskiego. 5.Motywacje zbrodni Raskolnikowa 6. Przygotowanie do zawodu subiekta i cechy dobrego pracownika na przykładzie biografii Ignacego Rzeckiego. 7.Etos zawodu lekarza w utworach: Dżuma A. Camusa, Zdążyć przed Panem Bogiem H. Krall. 8.Człowiek w sytuacji zagrożenia-Dżuma. 9.Poczucie odpowiedzialności za drugiego człowieka na przykładzie Marka Edelmana. 10.Etos zawodu lekarza w utworach: Ludzie bezdomni S. Żeromskiego, Dżuma A. Camusa, Zdążyć przed Panem Bogiem H. Krall
język rosyjski	<ol style="list-style-type: none"> 1.Przedmioty szkolne (ulubiony przedmiot; przedmiot, który przychodzi nam łatwo/sprawia problemy; oceny szkolne z różnych przedmiotów). 2.Komputer i jego rola, leksyka. Opisywanie ilustracji. 3.Korespondencja z rówieśnikiem. 4.Plany na wakacje. 5.Korespondencja z rówieśnikiem z Rosji. 6.Obiad w restauracji. Rosyjska karta dań. Dialogi w restauracji. 7.Człowiek - cechy charakteru, uczucia i emocje. 8.Charakterystyka postaci. Wyrażanie opinii. 9.Rozpoczynamy korespondencję! Prywatna korespondencja, zwroty i wyrażenia. 10.List do kolegi/koleżanki, zainteresowania, czas wolny. 11.Gwiazdy o nas. Znaki zodiaku. Charakteryzowanie cech ludzi spod różnych znaków zodiaku. 12.Wybór zawodu. Plusy i minusy wykonywania poszczególnych zawodów. Zaimki przeczące никто, ничто, некто, нечто. 13.Rozmowa kwalifikacyjna CV, list motywacyjny (słowa i zwroty w nich stosowane, zawody z nimi związane). 14.Wybór wyższej uczelni, kierunki studiów. (Wypowiedź pisemna e-mail, list prywatny.) 15.Ogłoszenie o pracę, poszukiwanie pracy, dodatkowe możliwości zarabiania. (Wypowiedź pisemna e-mail.)

	<p>16.Plusy i minusy pracy za granicą. Wypowiedź pisemna, list formalny. Słowa сам, самый.</p> <p>17.Wynalazki i ich twórcy. Nowości technologiczne, sławni Rosjanie.</p> <p>18.Służba wojskowa. Problemy współczesnego świata. Formy trybu rozkazującego o znaczeniu trybu warunkowego.</p>
<p>język angielski</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Opowiadanie o planach na przyszłość pod kątem wyboru zawodu. 2.Blaski i cienie prowadzenia własnej firmy na podstawie tekstu „Box clever”. 3.Dyskusja na temat problemów związanych z bezrobociem. 4.Opowiadanie o planach na przyszłość pod kątem wyboru zawodu. 5.Poszerzenie słownictwa związanego z nazwami zawodów. 6.Ćwiczenia leksykalne związane z poszukiwaniem pracy, pracownikami, urlopami, brakiem zatrudnienia i miejscami zatrudnienia. 7.Dyskusja na temat wizji przyszłości pod kątem zawodów wykonywanych przez ludzi i roboty na podstawie tekstu „The world of work in 2020”. 8.Prowadzenie bloga na temat doświadczeń w pracy. 9.Pisanie wiadomości e-mail na temat dostępności pracy wakacyjnej. 10.dialog na temat rozmowy kwalifikacyjnej, w tym przydatnych umiejętności, odpowiedniego wyglądu i zachowania. 11.Zapoznanie się z aspektami pracy dziennikarki śledczej Nellie Bly. 12.Dyskusja na temat rozwijania własnej firmy na podstawie tekstu „Rags to riches”. 13.Dialogi z odgrywaniem ról – rozmowa kwalifikacyjna w sprawie pracy. 14.Poszerzenie słownictwa z zakresu nazw zawodów, czynności wykonywanych w pracy, rozwoju kariery zawodowej, rynku pracy, zmiany miejsca pracy. 15.Słuchanie podcastu na temat różnorodnych zawodów. 16.Dyskusja na temat pracy zdalnej na podstawie tekstu „Digital nomad”. 17.Poznanie przymiotników złożonych i wyrażeń idiomatycznych związanych z pracą. 18. Praca leksyka-rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem słownictwa z lekcji. 19..Zastosowanie zdań przydawkowych definiujących w opisie

	<p>zawodów i miejsc ich wykonywania.</p> <p>20..Czy bycie kobietą zamyka drogę do wykonywania wybranych zawodów? - rozważania w oparciu o przeczytane i wysłuchane teksty.</p> <p>21.Niezwykłe pytania w rozmowach kwalifikacyjnych. Zawieranie dodatkowych informacji w zdaniach przydawkowych niedefiniujących.</p> <p>22.Czy prowadzenie własnej firmy jest łatwe? - rozmowa w oparciu o przeczytany tekst pt. Rags to riches.</p> <p>23.Zastosowanie pytań pośrednich w uzyskiwaniu informacji dotyczących oferty pracy.</p> <p>24.Pisanie rozprawki na tematy związane z wyborem form doskonalenia zawodowego i studiów.</p> <p>25.Pozytywne i negatywne cechy charakteru,</p> <p>26.Etapy w życiu człowieka i najważniejsze wydarzenia z nimi związane.</p> <p>27. Zegar biologiczny i jego wpływ na funkcjonowanie człowieka.</p> <p>28. Słownictwo związane z edukacją (typy szkół, stopnie uniwersyteckie, itp.).</p> <p>29. Nazwy zawodów i czynności z nimi związanych.</p> <p>30.Warunki pracy i zatrudnienia, rynek pracy.</p> <p>31.Pisanie podania o pracę, pisanie CV, Application, cover letter (list motywacyjny).</p> <p>32.Personal adjectives - cechy osobowości niezbędne do wykonywania zawodów.</p> <p>33.Rozmowa z odgrywaniem roli - rozmowa kwalifikacyjna.</p> <p>34. Wybór preferowanego zawodu i uzasadnianie wyboru.</p> <p>35. Dyskusja i słuchanie na temat zawodów dla kobiet i zawodów dla mężczyzn.</p> <p>36. Opisywanie obowiązków związanych z danym zawodem.</p> <p>37.Dyskusja na temat wad i zalet studiowania i podjęcia pracy po szkole średniej.</p> <p>38. Dyskusja o zanikających zawodach.</p> <p>39.Dyskusja o niezwykłych zawodach w oparciu o przeczytany tekst The best jobs in the world... probably.</p> <p>40. Opowiadanie o pracy wakacyjnej.</p> <p>41.Słownictwo związane z technologią komputerową.</p> <p>42.Opisywanie cech charakteru i dopasowywanie ich do wybranych zawodów.</p> <p>43.Nellie Bly - czytanka o życiu i pracy dziennikarki śledczej.</p> <p>44. Rags to riches - czytanka o historii sukcesu młodego przedsiębiorcy.</p> <p>45. Disastrous mistakes - czytanka o skutkach błędów w pracy.</p> <p>46. Pisanie listu formalnego.</p> <p>47. Przedstawianie wad i zalet wybranego zagadnienia.</p> <p>48.Blaski i cienie zawodów artystycznych.</p>
--	--

	<p>49.Sports siblings - czytanka o życiu sławnych sportowców. 50. Słownictwo związane z technologią informacyjno-komunikacyjną. 51.Nazwy dziedzin nauki i naukowców. W programie jest cały dział Praca z repetytorium, a w nim m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nazwy zawodów i czynności z nimi związane, - przymiotniki opisujące pracę, - warunki pracy i zatrudnienia, - rynek pracy, - praca dorywcza, - pisanie podania o pracę.
<p>język niemiecki</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zawody i rodzaje wykonywanych prac. 2. W pracy- dialog w biurze pracy. 3. Mein Weg nach Deutschland- Auf der Arbeitssuche- praca z filmem dotyczącym poszukiwania pracy. 4. Bezrobocie jako problem społeczny. 5. Praktyki zawodowe i oczekiwania zawodowe młodzieży niemieckiej. Praca z tekstem. 6. Czynności w pracy- pisanie maila. wiadomość prywatna jako forma wypowiedzi. 7. Was bist du von Beruf? Kim jesteś z zawodu? Nazwy zawodów. 8. Wo arbeitest du? Gdzie pracujesz? Nazwy miejsc pracy. 9. Wady i zalety praktyk zawodowych. 10.Jak napisać CV i list motywacyjny? 11.Cechy dobrego pracodawcy i pracownika.
	<ol style="list-style-type: none"> 12. Rozmowa kwalifikacyjna. Rozumienie ze słuchu. 13. List motywacyjny i CV jako formy wypowiedzi pisemnej. 14. Praca młodych ludzi na wakacjach. Wady i zalety. (Ist es gut in den Ferien zu jobben?) 15.Was sind Sie von Beruf? Nazwy zawodów, miejsc pracy i wykonywanych czynności. 16.Was willst du werden? Zalety wybranych zawodów. 17. Job gesucht. Słownictwo związane z poszukiwaniem pracy. Ogłoszenia o pracę. 18. Im Einkaufszentrum E-mail w sprawie zwrotu zakupionego towaru 19..Hilfe! Mein Computer spricht Deutsch. Cz. 1 Wprowadzenie i utrwalenie słownictwa związanego z użytkowaniem komputerów. 20. Ist weniger mehr? Cz. 2. Usługi bankowe – ćwiczenia

	<p>leksykalne.</p> <p>21. Wie shoppt man am besten? Wskazywanie zalet i wad zakupów przez Internet.</p> <p>22..Ausgehen macht Spaß.</p> <p>Opisywanie oferty potraw w restauracji.</p> <p>23. Ausgehen macht Spaß.</p> <p>Składanie zamówień w restauracji.</p> <p>24. Viele Köche verderben den Brei.</p> <p>Opowiadanie o przygotowywaniu potraw.</p> <p>25. Welcher Beruf passt zu mir?</p> <p>Opowiadanie o zawodach popularnych wśród Młodzieży</p> <p>26. Welcher Beruf passt zu mir?</p> <p>Opisywanie czynności wykonywanych w zawodach związanych z cyfryzacją. Formułowanie e-maila opisującego doświadczenia związane z odbywaniem praktyki uczniowskiej</p> <p>27. Vor- und Nachteile der Saisonarbeit. Do tego odpowiedzi na pytania typu: czy młodzi ludzie powinni pracować na wakacjach? Jakie są odpowiednie prace zarobkowe dla pracowników młodocianych</p> <p>28.Darf ich dich kurz stören?</p> <p>Prowadzenie rozmów w miejscu pracy.</p> <p>29. Darf ich dich kurz stören?</p> <p>Formułowanie odpowiedzi na służbowy e-mail.</p> <p>30. Auch dein Büro kann überall sein.</p> <p>Opowiadanie o zaletach i wadach pracy zdalnej.</p> <p>31. Auch dein Büro kann überall sein.</p> <p>Przeprowadzanie wywiadu z osobą, która łączy pracę z podróżowaniem. Formułowanie listu motywacyjnego</p> <p>32. Im Hotel.</p> <p>Rezerwowanie noclegu w hotelu.</p>
język francuski	<p>1.Poznajemy nazwy zawodów i czym się ktoś zajmuje.</p> <p>2.Znane osobistości z obszaru kultury francuskiej.</p> <p>3.Ogłoszenia o pracę (oferty pracodawców).</p> <p>4.Życiorys.</p> <p>5.Oferty studiów, Erasmus.</p> <p>6.Sylwetki znanych postaci i ich droga zawodowa, kariera.</p> <p>7.biografia, życiorys, słownictwo związane z karierą zawodową;</p> <p>8,pisanie CV, praca dorywcza, sezonowa, rozmowa kwalifikacyjna;</p> <p>9.rynek pracy we Francji.</p> <p>10.Autoprezentacja, pisanie cv, listu motywacyjnego,</p> <p>11.Ogłoszenia, ofert pracy dostępne w różnych mediach.</p> <p>12.Rozmowa kwalifikacyjna.</p> <p>13.Typy umów o pracę, możliwości dalszego kształcenia się, wyjazdy za granicę.</p>
chemia	<p>1. Kierunki studiów związanych z chemią.</p>

	<p>2. Ciekawe zawody po studiach chemicznych.</p> <p>3. Czynniki ryzyka zawodowego w zawodach szczególnie trudnych: lekarz, ratownik medyczny, pielęgniarstwo.</p>
wos	<p>1.Praca w Polsce i w krajach UE.</p> <p>2. Współczesne zagadnienia gospodarcze na każdej lekcji (30 w ciągu roku).</p> <p>rozdział 4- Edukacja i praca (elementy prawa, rodzaje umów o pracę, obowiązki pracodawcy i pracownika - w tym małoletniego, kształcenie w Polsce i za granicą).</p>
historia	<p>1.Wielki kryzys gospodarczy i jego skutki.</p> <p>2. Polityka etatyzmu i interwencjonizmu państwowego.</p> <p>3. Polityka neoliberalizmu gospodarczego.</p> <p>4. Państwa opiekuńcze.</p>
historia i społeczeństwo	Dział Historia gospodarki w wymiarze 20 godzin
fizyka	<p>1. Kierunki studiów związanych z fizyką.</p> <p>2. W jakich zawodach potrzebna jest wiedza z fizyki.</p> <p>3. Zawody po studiach o kierunkach związanych z fizyką</p>
geografia	<p>1.Kierunki studiów związanych z geografią.</p> <p>2. Rodzaje bezrobocia, wskaźnik bezrobocia.</p> <p>3.Obszary koncentracji przemysłu i procesy jego restrukturyzacji R</p> <p>4.Znaczenie usług we współczesnym świecie R</p> <p>5.Procesy globalizacji na świecie P</p> <p>6.Nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne i ich wpływ na rozwój światowej gospodarki P</p>
biologia	<p>1.Stan zdrowia a wybór zawodu.</p> <p>2.Sposoby radzenia sobie ze stresem.</p> <p>3.Choroby i higiena układu ruchu związane z pracą zawodową</p> <p>4.Choroby i higiena układu krążenia związane z pracą zawodową</p> <p>5.Choroby nowotworowe, czynniki mutagenne - zagrożenie współczesnej cywilizacji.</p>
w-f	<p>1. Zalecenia dotyczące aktywności fizycznej w zależności od płci, okresu życia i rodzaju pracy zawodowej.</p> <p>2.Zna i wykonuje ćwiczenia kształtujące i kompensacyjne w celu przeciwdziałania negatywnym dla zdrowia skutkom pracy, w tym pracy w pozycji siedzącej i przy komputerze.</p> <p>3.Jakie badania profilaktyczne powinno się wykonywać ze względu na wykonywaną pracę, w okresie całego życia?.</p>
edb	<p>1.Najczęściej wypadki związane z wykonywaniem niebezpiecznych zawodów.</p> <p>2.Badania profilaktyczne związane z konkretnymi zawodami.</p>
Pod.rat.med	1.Wykształcenie i zakres obowiązków ratownika medycznego.

	<p>2. Gdzie może pracować ratownik medyczny ?</p> <p>3. Pomoc w nagłych wypadkach w miejscu pracy.</p>
GDW	<p>1. Wybrane zagadnienia techniki pracy umysłowej. Style uczenia się - jak efektywnie wykorzystać czas</p> <p>2. Analiza wyników nauczania - co jest dla mnie największym problemem w szkole.</p> <p>3. Moje mocne i słabe strony - jak je wykorzystać?</p> <p>4. Kształtowanie samego siebie.</p> <p>5. Praca w zespole - definiowanie własnej roli w grupie.</p>
Religia	<p>1. Świat wartości, odpowiedzialności za podejmowane decyzje.</p> <p>2. Wybór dalszej drogi życiowej zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami, uzdolnieniami.</p> <p>3. Wybór studiów teologicznych, jako jedna z życiowych dróg, brak przypadkowości w planie na życie człowieka.</p> <p>4. Wpływ wyboru zawodu na życie rodzinne.</p> <p>5. Praca i obowiązki pracownika-chrześcijanina, wartość ludzkiej pracy - wartość człowieka.</p> <p>6. Świat wartości związanych z pracą i etyką zawodową.</p> <p>7. Powołanie do stanu zakonnego lub kapłańskiego jako jedna z możliwości wyboru drogi życiowej.</p> <p>8. Powołanie do małżeństwa jako służby dla innych.</p> <p>9. dobro wspólne i prawa człowieka.</p> <p>10. odpowiedzialność za swoje życie w kontekście pracy i życia w społeczeństwie.</p>

Opracowanie:
Dorota Wołyniec